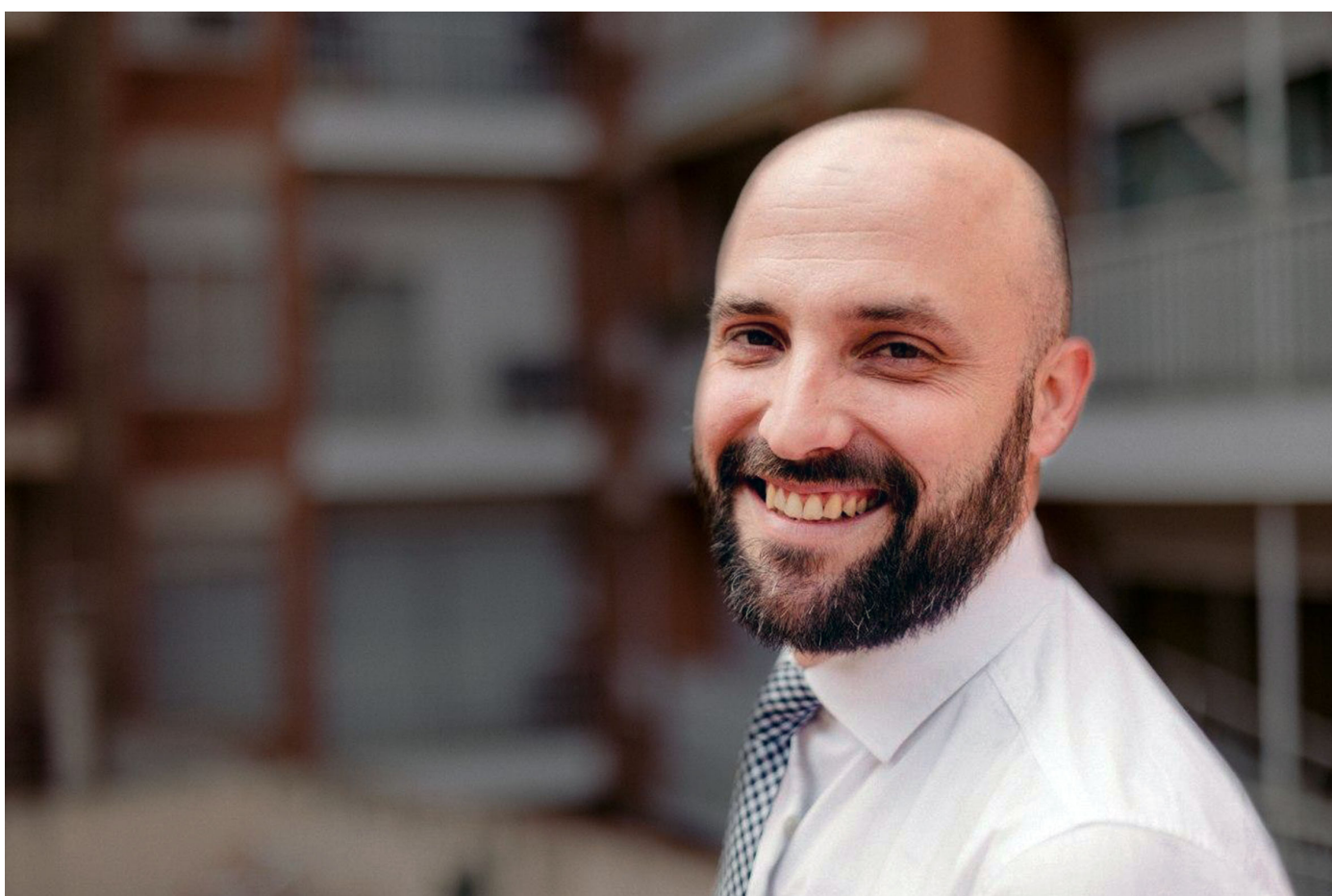

(<https://9magazin.el9nou.cat>)

- L'entrevista -

Jordi Graupera: “La llibertat mai no és un problema tècnic”

| 19 d'abril de

👤 Natàlia Peix 2020

Jordi Graupera és doctor en Filosofia, periodista i professor. Acaba de publicar un assaig sobre la supèrbia dins de la sèrie que Fragmenta Editorial dedica als set pecats capitals definits per l'Església catòlica. Graupera també va impulsar la plataforma Primàries Barcelona, per la qual va ser candidat a l'alcaldia. Fa unes setmanes, el moviment Primàries Catalunya decidia que concorrerà a les properes eleccions al Parlament.

Primàries Catalunya ha decidit presentar-se a les eleccions al Parlament. D'entrada vostè ara mateix quina vinculació té amb el moviment després d'haver estat impulsor de la plataforma a Barcelona?

Formalment en soc un associat més, el que nosaltres anomenem elector, que vol dir gent que pren les decisions col·lectivament a través de les votacions, ja siguin presencials o telemàtiques. Perquè Primàries és un moviment que està basat en una corretja de transmissió directa entre les decisions preses a la base i les accions preses per la institució o per l'organització. Des de les eleccions municipals del maig fins ara hem fet una feina jo crec que força encomiable, molt silenciosa i esforçada, de construir un moviment nacional, perquè a les municipals érem bàsicament moviments municipalistes apareguts sota el paraigua de la idea de Primàries. Per tant, hi ha hagut tota una feina d'articular aquest moviment nacionalment. I segon, jo m'he enretirat dels càrrecs diguem executius que podia tenir a Primàries Barcelona o dins de l'estructura, aleshores informal, de Primàries Catalunya per tal de garantir dues coses. Una, que hi hagués un relleu, i que el moviment no depengués de si jo prenia una decisió o una altra perquè al principi el moviment era molt dependent del fet que era qui havia llançat la idea i el candidat a Barcelona. Per tant, per mi era important que hi hagués aquest relleu. I segona, perquè si jo mai vull tornar a ser candidat a unes eleccions o si vull tornar a fer política, crec que és bo, i Primàries així ho estableix, que hi hagi una separació entre la gent que fa possible que les Primàries existeixin i la gent que té pretensions de presentar-se algun dia a unes eleccions primàries.

No serà per tant el candidat de Primàries Catalunya a les properes eleccions al Parlament?

No. Ja ho vaig dir l'endemà de les municipals. La meva diagnosi continua intacta. Crec que un problema molt greu que té el país no és tant la democràcia espanyola i els dèficits democràtics d'Espanya, sinó els dèficits democràtics del sistema català mateix, del sistema de partits, i com s'ha vist els darrers anys hi ha un trencament total entre la voluntat popular i les accions dels nostres polítics. Fins que no ens fem amb Barcelona, en sentit real i profund, tampoc ens en sortirem. I aquesta és la meva trinxera. Vaig perdre les eleccions. No vaig aconseguir entrar al consistori. Per tant, jo també he de fer aquesta autocrítica i he d'enretirar-me i he de permetre que apareguin nous lideratges, que és el que necessitem. I que és el principi fundacional de Primàries, que apareguin nous lideratges de cara a les eleccions al Parlament.

Després dels resultats de les municipals, ho deia vostè a Barcelona no van tenir representació, veu Primàries Catalunya amb possibilitats d'entrar al Parlament?

Moltes, per dos motius fonamentals. Primer, perquè com sap tothom el llindar per entrar a un consistori municipal és el 5% dels vots, mentre que el llindar per entrar al Parlament de Catalunya és un 3%. Allà on es va presentar Primàries, que no ho va fer a tot arreu, aquest llindar es va superar sense gaires problemes, per tant a aquest resultat ja hi hem arribat. Nosaltres a Barcelona vam treure un resultat millor a la ciutat que els que va obtenir Joan Laporta l'any 2010 quan Solidaritat va entrar al Parlament de Catalunya. Per tant, aquest llindar és molt més assequible. I segona, perquè el temps està més madur també, la primavera de 2019 encara era difícil psicològicament trencar la lleialtat de partits que cadascú ha arrossegat els últims 10 o 15 anys. Però el que ha passat des d'aleshores, amb la resposta a la sentència, amb les constants renúncies i els canvis de discurs dels partits polítics, el fet que aparegui una formació que porta durant molt temps parlant molt clar sobre l'aplicació del mandat del primer d'octubre i sobre la democràcia radical i directa que necessitem, jo crec que obre la porta perquè hi hagi molta més gent que doni suport a Primàries.

Com es pot aplicar aquest mandat del primer d'octubre, tenint en compte també l'escenari actual, postsentència, amb la taula de diàleg oberta entre els governs català i espanyol i aquestes eleccions catalanes que de moment no tenen data?

Hi ha diverses maneres de respondre aquesta pregunta. Una és les preguntes que em feien quan vam proposar el referèndum, que aleshores cap partit polític hi donava suport. Aleshores el Parlament no el defensava i semblàvem uns quants eixelebrats que fèiem una proposta impossible, el referèndum unilateral. I aleshores sempre em preguntaven: com farem el cens? Com farem que obrin les escoles? I jo sempre deia el mateix, la llibertat mai no és un problema tècnic. Evidentment, fer la independència és una cosa força més difícil que fer un referèndum, però s'hi assembla en el sentit que tu has de portar la teva convicció fins a les últimes conseqüències. I aleshores deixar que la realitat es plegui a aquestes decisions que tu has pres. Jo nego la major que fan servir els partits del procés que és que si l'octubre del 17 s'hagués declarat la independència seriosament hi hauria hagut sang als carrers. Aquesta amenaça, que sempre es posa i que treballa sobre les pors històriques del país, sobre el que ens han explicat a les sobretalles de casa o el que no ens han dit els silencis familiars d'aquelles violències, la pretensió d'una repressió militar de l'Estat

espanyol sobre Catalunya, que és lògicament impossible, i que és políticament inacceptable per la mateixa societat espanyola. Fixem-nos que durant molt de temps s'ha dit que el problema per la independència de Catalunya era la realitat material del país. En el sentit que un país tan ric o tan prosper o tan acomodat era impossible que una societat com la nostra volgués fer una revolució de la mena que una independència suposa. Però aquest argument si és veritat en algun sentit és veritat per la banda espanyola. La societat espanyola és massa materialista, massa desarrelada, és una nació massa esfilagarsada per tal de poder organitzar una repressió militar, violenta, sanguinolenta, victoriosa a Catalunya en el moment actual en el context de la Unió Europea.

L'1 d'octubre hi va haver càrregues.

Correcte, però amb una càrrega no frenes la independència igual que no pares ni tan sols un referèndum d'autodeterminació. Sempre dic que agafar policies espanyols, ja fossin guàrdies civils o policies nacionals, i dir-los que tenen permís per anar a Catalunya a estomacar gent que és independentista és pràcticament una fantasia eròtica. Tu vas a un policia espanyol i li fas aquesta proposta i és com fer realitat un somni eròtic. I malgrat tot van venir i no va morir ningú. No van matar ningú. Això vol dir que hi va haver un exercici de contenció explícit, buscat i que forma part dels límits que la mateixa democràcia espanyola i europea té presents. El que no pots fer és bombardejar una població o disparar-la indiscriminadament com es podia fer als anys 30 perquè les relacions econòmiques, socials i polítiques del país eren completament diferents del que són ara. Per tant, tot aquest papus de l'Estat militar que entrarà amb tancs per Catalunya i que per tant per evitar un bany de sang no podem declarar la independència això només és una excusa de mal pagador pensada per justificar que els nostres polítics mai van creure que estaven fent una independència, sinó una altra cosa.

Ja anant al llibre, a la política catalana hi ha hagut poca supèrbia?

Jo faig servir aquesta idea que ens calen lideratges súpers una mica per provocar, perquè la supèrbia és un pecat universalment reconegut com a desagradable. Mai es diu com a elogi que algú és superb, així com es pot dir que algú és una mica golafre o luxuriós. Jo quan dic que un lideratge ha de ser superb a Catalunya el que vull dir són dues coses. Una, que necessitem lideratges prou vanitosos com per voler agradar, voler anar a la ciutadania i voler complaure els seus desitjos polítics, i això ho fan els homes vanitosos. Després necessitem lideratges prou orgullosos, perquè a l'hora de la veritat, a l'hora de la incertesa, a l'hora que hi ha dubtes, sigui capaç de tirar endavant malgrat les dificultats, malgrat les pressions, malgrat les pors. I per això cal un orgull força granític. La supèrbia és la suma d'aquests dos vicis, la vanitat i l'orgull. Per tant, ens calen polítics amb caràcter fort, disposats a posar sobre la taula idees controvertides, anar a buscar el poble fins a les últimes conseqüències i atrevir-se a dur les seves idees fins al final.

No hi ha cap exemple a la política catalana d'un caràcter fort?

Ara mateix, no. Jo diria que l'últim gran caràcter fort que vam tenir va ser Jordi Pujol, que era una home clarament de caràcter fort però que es va haver de revestir una mica a la Josep Pla, com de pagès, com d'home que se li veu la samarreta imperi per sota la camisa, com d'home una mica desendregat i despentinat per tal de justificar aquesta actitud d'home poderós que tenia. Fins a cert punt es pot dir que Pasqual Maragall també era un superb en aquest sentit i la seva via per connectar amb el poble va ser aquesta sornegueria que mostrava, aquest mig riure de conill que de vegades se li escapava per sota el bigoti, aquesta cosa de nen entremaliat de Sarrià-Sant Gervasi que tenia. Són els dos últims caràcters mínimament forts que hem tingut. I van poder fer coses extraordinàries contra la voluntat de molta gent. Però ens cal el líder o la lideressa definitiva que sigui capaç d'articular un caràcter fort d'una manera que traspassi els límits que la història ens ha donat en aquest moment històric.

I què frena la irrupció d'aquest tipus de personatges forts?

Jo crec que hi ha una cultura al país, una cultura política i no només política sinó també social que crec que tots detectem si som honestos amb la realitat que ens envolta. I és que els caràcters forts són vistos, sempre que no siguin meres excentricitats o solituds d'ermitans, són censurats en el si de la família, en el si de l'escola, en el si de la universitat, en el si de l'empresa, en el si dels mitjans de comunicació. Perquè som una societat fràgil, que se sap fràgil. Que en les últimes generacions s'ha perdut moltes vegades i que els més valents de cada casa sovint són els que acabaven reclosos, o morts o a l'exili. Per tant, hi ha tot un treball cultural per tal de retenir els caràcters. Jo poso l'exemple en el llibre de la societat nord-americana, on he viscut deu anys. Ja sé que és una caricatura, però perquè ens entenguem la principal diferència entre la cultura política nord-americana i la cultura política catalana és que els americans han conclòs que els surt

més a compte tenir un país ple de creguts a canvi que aquell que és realment bo trobi un camí perquè les seves idees o les seves ambicions i el benestar col·lectiu que els seus en arribin a bon port. Mentre que a Catalunya hem arribat a la conclusió contrària, que és que ens surt més a compte tenir les idees bones o la gent realment extraordinària tancades en un calaix o aïllades a casa seva si no tenim aquesta mena d'eixelebrats que poden portar el país en un conflicte en qualsevol moment. La moderació, el seny, tots aquests instruments culturals que són tòpics de la nostra cultura estan pensats per frenar els caràcters. I ho dic sempre. A Catalunya es prospera en qualsevol àmbit, públic o privat, però com més a prop de la política més clar, si ets capaç d'enviar el senyal que a l'hora de la veritat et sabràs fer enrere. Que tu a l'hora de la veritat no publicaràs o no diràs la cosa que perjudica aquesta empresa perquè hi ha un polític que no vol, si el polític quan veu una corrupció per davant podrà fer una passa enrere, si l'estudiant no li diu al professor, si el cambrer no li diu al cap que li paga en negre. Si tu envies un senyal que no serà un problema en el moment crític aleshores prosperes. Si en canvi es nota que estàs disposat a aguantar fins al final aleshores és molt normal que se't marginalitzi.

No amaga que si Fragmenta li va encarregar reflexionar sobre la supèrbia és que a vostè se l'identifica amb aquesta actitud.

Bé, ells ho neguen.

Vostè ho va entendre així?

Els neguen que hagin encarregat els pecats dels diversos autors per raó que encarnin aquell pecat. No és que Anna Punsoda sigui luxuriosa, o que no ho sigui, o que Marina Porras sigui envejosa o que no ho sigui, o que Adrià Pujol Cruells sigui golafre o no ho sigui, Oriol Ponsatí-Murlà sigui avariciós o Quintana sigui mandrós, tot i que ell defensa la mandra, o que Raül Garrigasait sigui irat. Sinó perquè la supèrbia és un pecat eminentment polític, històricament ha estat vist com un pecat de polítics, de reis, de sobirans, de grans líders. I com que jo era el polític d'aquests set era la meva missió, la meva tasca. Ara, és evident que jo no podia escriure un assaig sobre la supèrbia sense encarar el fet, que és una cosa que se m'ha dit tota la vida. Potser no amb aquestes paraules, potser no se m'ha dit superb, però se'm pot haver dit cregut, milhomes, arrogant, prepotent, condescendent, xuleta, el que sigui. I per tant, jo pensava que era interessant explicar la perspectiva d'algú que sense sentir-se'n particularment...

Vostè no es considera superb?

Després d'escriure aquest llibre crec que tinc alguns elements que són propis de la tradició de supèrbia i d'altres que no. Això no és com estar embarassat o no estar-ho, sinó que a vegades hi ha moments més així o més aixà. Però m'interessava defensar la idea de què passa quan tu estàs en una societat que considera algunes de les coses que fas com a menyspreus o com creure's més del que un és o alguna cosa així. I també què volia dir que aquesta societat considerés això així. Perquè a mi en 10 anys d'estar als Estats Units mai ningú m'ho ha dit, mai ni tan sols en un comentari. Això no vol dir que ells tinguin raó i els catalans no. Però el que vull dir és que hi ha un tret cultural diferencial que valia la pena investigar a través de l'experiència pròpia i per això ho he fet.

Parlava abans de la societat fràgil. És una societat que té por també?

Jo no menyspreo la por. La por és una emoció important, que salva vides. És una emoció de supervivència que ens permet tenir certes respostes encertades en moments molt crítics. I en política la por és important. No crec que haguem de menysprear-la. Dit això, crec que el país, la generació nascuda en democràcia, és la primera generació en moltes que té la potestat de pensar amb una mica de llibertat. Però encara hem heretat de les generacions anteriors uns límits del nostre pensament, uns límits de les nostres ambicions, de les nostres esperances, que són heretats culturalment. I és la nostra tasca com a generació desfer aquest malentès i entendre que som lliures de veritat i que si actuem amb llibertat individual cadascun de nosaltres aconseguirem que el nostre entorn també sigui més lliure.

📌 El 9 Nou (<https://9magazin.el9nou.cat/categoria/el-9-nou/>)

#Jordi Pujol (<https://9magazin.el9nou.cat/tag/jordi-pujol/>) #Pasqual Maragall (<https://9magazin.el9nou.cat/tag/pasqual-maragall/>)

#Primàries (<https://9magazin.el9nou.cat/tag/primaries/>)